

leelakām tirdsneebas firmā ar luhgumu dāhwamu laisschanu
weizinat un pabalstlit. Ves tam, lai weetejo eedshwototo
plāschalās aprindas waretu cepahtees ar „Sarlāna Krusta”
statuteem, tīla nolentis schos statutus pahriūstot un nodrulat
vispirms wahzu walodā un tad ari zītās weetejas walodās.

Dahwinajumi naudā un leetās teel peenemti beedribas
wirsvalde — Peterburgā, Insheneeru eela Nr. 9, Rīga, pili,
gubernatora lāzelejā Nr. 17, pee beedribas laseera Nr. 13,
schehlsfīrdigo māhsu patversmē (Gertrudes eela Nr. 5). Ves-
tam pilsehtas polīzijas walde un pee wīseem Rīgas polīzijas
pristāweem. Sche japeesīhmē, ja dahwanas leetās teel
Rīga nemtas preti tikai wišpirms minetas diwās weetās:
pili, gubernatora lāzelejā Nr. 17 un pee beedribas laseera
pili Nr. 13.

Inkums Palewitschs †. Nahwe latveescheem atskal laupijuse zenitigu jaunelii tai laikā, kad tas patlaban gribēja iessahīt praktisla dīshīmū illeetot fawas suhri gruhti eeguhīdās finaschanas. J. Palewitschs 1892. g. beidza Lepajas gimnāziju, labdu laizinu fabija Sakeneekos par mabi-stolotaju un tad eestahīdās Jurjewas universitates filologisla salūtātē. Bet wehlaik us Massawas universitatī pahreedams winsch atmēta wehsturi un sahla nodarbotees ar jurispruden-ziju, kuras lursu tas arī pabeidza scha gada pawašari. Wisti leelakee gruhtumi nu bija pahrzeestī un nopeetīs dīshīwes dārbs wareja eesahītees, kēt te oficīhīdā arī vokma un i-

dards wareja eesahlees, bet te atsteidsas ari nahwe un isjauza wiſus planus. Nelaikš 15. julijsā guldīja Ahdaschu lapos. Iulums Palewitschs ar newatu un truhlumu laudamees tomebr paspehja ari blatus sawām studijam nodarbotees ar beletrisistu. Maßlawa wiſch farakstija diwas lugas „Maies deh!“ un „Spīhgaini“, luras laisam lahdreis parabdiſees ari us flatuves. Siblai gakali no wina eeveetvi „Deenas Lopas“ 1893. un 1894. gada gahjumos. No garaſiem peeminams „Bibinu Juris“, ari „D. L.“ 1894. g. Ar nelaikš latweeschu literatura atlal saudejuse kreetnu ſpehku. Weeglos ſmiltis winam!

Atteezotees us iauuo weesnizu fabrtibu. Wid-
semes gubernas altises walbe mumis pessuhitjuse nodrula-
schanan feloscho ralstu;

Lai eepasīstītu publītu, lahdā weidā spīrts, degvihiņš un spirituosi ijsstrāhdajumi atlauti pahrdot priwatām dsehreenū pahrdotawam, kuras dabujusčas atlauju ar schahdeem dsehreenēm tirgoties, Widzemes gubernas atklīses valde tura par wajadfigu atlāhti issinot, ta pasāku augstāko sklīru traiteeru eetāsem, ta Rīgas restoraneem „Romai” un „Schwarzam” un Arensburgā „Kurhausim” teesība pahrdot tilai dseršchanai us weetas spītru, degvihiņu un zītus spirituosis ijsstrāhdajumus ar nenosazīteem mehreem un nenosazītu zenu un tee now speesti pahrdot dsehreenus aissegeletois traulos pebz noliktas zenas. Wisam zitām traiteeru eestādem, issnemot daschādās busetes, ta klubos un zitur, peemīnete dsehreeni us publīcas wehleschanos issniedsami ari aissegeletois traulos un par kona zenu, kura us etiketem ūbmeta. Minetos dsehreenus tilai preelsch promneschanas aissegeletois traulos un pebz kona zenas, kura ūbmeta us etiketes, ieessība pahrdot tapat vihna pagrabeem wišpahr un ari vihna pagrabeem pēmaterialpahrdotawam, kuras us tam dabujusčas atlauju.

Nigas Latweeschu labdribas beedribas nondomajuse zelt us sawa gruntsgabala Amotu celā diwas jaunas mubra mahjas, wenu 4 un otru 5 stahwu. Jaunās mahjas wajadīgās preelsch meiteau skolas un "behrnu ūles" paplašināshanas. Jaunās buhvies, neeslaitot 7000 kvadrat-vehdas leelo gruntsgabalu, beedribai ismalsaschot lahdus 69,000 rbt. —drm—

Dzintara veedribas skolas nama būhvē
valar nodota muhrneelu meiisteram Salupa fungam. Pee
masalprāfšchanas peedalijsches 11 meiisteri.

Nigas-Orlas, Baltijas un Riga-Pleskawas
dselszeli nahloschās deenās issuhitishot fahdu datu no
saweeim wagoneem un lokomotivam us Reetum-Sibirijas,
Widus-Sibirijas un Aisbaitalu dselszeli, fur satilshme eset
tik dschwa, ta schabdi wajagot wagonus aisseenet. Ari ziti
Kreewijas dselszeli ispalihdsot Sibirijas dselszeleem ar

Vee Rīgas pilsehtas, lā finams, isgājuscho rudenī
tīla peevenotas daschas maleenās, lā Mihlgrahvis, Beerini
un ziti apdsīhwotti apgabali. Patlaban schinis jaunajās
pilsehtas daļas isdarīta imobiliju eenahkumu wehrteschana
un pa wiseem pilsehtai peevenoteem apgabaleem kopā schee
eenahkumi apslaititi us 97,525 rbleem. Leelāsā dala no schis
sumas naht us Mihlgrahvi, proti 75,640 rbl. Vēz tam
naht Libeseschu sala ar 12,002 rubleemi, Beerini ar 7985 rbl.,
Wihbeeschu sala 799 rbl., Fridrika muischīna — 500 rbl.,
Slotmateru muischa 353 rbl. un wi spehdigi Rupertu muischa
ar 240 rbl. Schi suma esot pahral maja, lā weetejā avīze
„Rīg. Rundschau” domā. Pilsehtas nobellis istaisot titai
8 pr. no minetas sumas un par 10 pr. pilsehta nelad
wairak nedrihīsliot nemt. Turpretim isdevumi par polizijas
ustureschāu pilsehtai lihds ar mineto maleemi peevenoschāu

R. R.
Rigas pilsehtas parahdi 1. janvari 1900. gadā bija 3,377,974 rbi. 36 kāp., kas ištaisītu apmēram 11 rblu un latru eedsīhvotaju. Kā finansē, tad pagājušo gadu tika nolemis cīsneigt luhgumi, lai Rīgai atlauzītūs nūnemēties wehl tāhlasus 3 milj. rublus, tā tad lopejā parahdu sumu buhs waivak nēla 6 miljomis rublu. Ar šo sunu wehl-nelāhdi nepeteel, jo tā „Dūna Zeitga“ apskata, tad Rīgai tāhīt preefshā wehl schahdi ahrfahrtēji isdevumi: 1) preefsh gāzes eetāses vaplašanaschanas 720,000 rblu; 2) preefsh pilsehtas apgabdaschanas ar apakšjemes nūndēni 3,600,000 rubl.; 3) preefsh kanalizācijas wišmas 3,400,000 rblu. Pēc pilsehtas kanalizācijas projekta esot wehl jautajums, vāj Rīgas tuvumā esot eespehjams eeriņlot apuhdenoschanas luktus, kuri ar kanalizācijas novadītēm netihrumiem meh-slojami, jo zitadi netihrumi novadāti us Daugavai. (Zeresim, ka arī Rīgai tapat tā zitām wehl leelākam pilsehtam buhs eespehjams schahdus apuhdenoschanas luktus eeriņlot. D. L. red.) 4) preefsh otras pilsehtas slīmīzjas zelschanas 1 milj. rbi. 5) preefsh zeeta pastahwošča tilta zelschanas us Daugavas 4 milj. rublu. Tas wijs lopā prātin

wehl 12,720,000 rbi. Tä tad Rigas parahdi sinegto
vehdigi us 20,000,000 rublu. Protams, ka ja schahdas
sumas filtu eegulsditas daschados eerihojumos, tad ar
pilsehtas eeneremumi us preelschu loti wairotos. Ar
„Rig, Tageblatt“ scho jautajumu apflatijis un gribam sanvis
zeen. Iaftajus us preelschu eepafihstiat ari ar wina ussfateen
par pilsehtas sainmeezibū. Kreewijas pilsehtam wišpah
nemot naw leeli parahdi, proti, Peterburgai — 26,879,065 rbi.
Masslawai — 20,00,0000 rublu, Warschawa — 13,892,700 rbi.
Odesa — 13,030,380 rublu un Kijewai — 2,619,791 rublis
Wahzijas pilsehtam parahdi turpreti daudz duhschigaki, proti
Berlinei wairak nelā 287 milj. marku waj 158 markas us latro
eedsihwotaja, Münchenai wairak nelā 101 milj. waj 208 markas
us latro eedsihwotaja, Frankurtai pee Mainas wairak nelā
70 milj., us eedsihwotaja 273 markas, Leibzigai wairak nelā
70 milj., us eedsihwotaja 158 markas, Hanoverei wairak
nelā 63 milj., us eedsihwotaja 228 markas. Breslawai wairak
nelā 52 milj., us eedsihwotaja 133 rbi. Dresdenei wairak
nelā 42 milj. markas, us eedsihwotaja 113 markas. Kölnei
wairak nelā 40 milj. markas, us eedsihwotaja 128 markas un
Stetinei wairak nelā 16 milj., us eedsihwotaja wairak nelā
152 markas. Tä tad leelas pilsehtas, ja winas pareisi grit
wadit sanvas sainmeezibas, nekahdi newar istikt bes leelakeen
parahdeeni.

Ka Nigas ritenbrauzeji neewehro weetejvē uolikumus un tahdi loti apgeuhtina eelu satiksni, par ta jau wairallahert laitrafkstos norahdits, bet ritenbrauzeju isture schandas zaur to, fa rahdas, nebuht naw labojusēs. Schinū deenās, fa "Dūna Btgā" lasams, tahdi trihs inspeltori divā deenās riteabrazueju fungus stingraki paherluhkojušchi un tahds isnahlums? Starp pullsten 6 un $\frac{1}{2}$ stuhri pee "Imperiala" weeñuñas tila aptureti pañjam tahdi 134 brauzeji un par schahdam nekahrtibam: 81 personai nebija preelschā un pahaldumurū un ari ne brauzamās karteres. 21 personai bija wajnu wiltoti numuri, waj sveſchi rati un 56 personas tila apturetas deht pahral ahtras braufschanas. Slitta leejiba!

Kreewijas ranga un spirta sabeeedribas lozeksti
la awises sino, notura schimbrischam Riga kongresu. Sabeedribas direktija atronas Riga un winas preelschneels in lensuls Albertis Wolffschmidts. Sabeedriba dibinata preefslahdeem gadeem un winas meheliis ir gahdat par lihdselleem la ranga un spirta iifstrahdajumeem dabuht ahsemes tirgus. Jo seufschla ewehriba peegreesta spirtam, tadeht la pehmonopola eeweishanas spirtu nodot deesgan gruhti.

Sibirijsas sveests. Ariveenu wairak Rigai sah
peevest pa dselzeli Sibirijsas sveestu, latru deenu ta pee-
nahlot lahdu 3—7000 puden. No Rigas sveests ar twai-
loneem teel suhtits tablak us Daniju, Angliju un Wahjiju.
Preelsch sveesta suhtishanas eerihkoti jewischki wagoni ar
ledus eetaisti. IJlususcho ledu galwenas stazijas war atmainti
ar jaunu. Ta sveests nekahdi newar maitatees, jo wagon
ziteem waherdeem satot ir ledus pagrabi us riteneem. R. W.

„Warschawas schibds“. Svehtdeen eenah Masswas eelā lahdā namā schibds un usdodamees par „warschaweeți“ peedahwā „nedisirdei lehtus“ labataš pullsteaus, kuras tas pahrdoschanai eewedis no Warschawas Diweem jauneem zilveeem taisni pullstenku wajadfigs, tadeh tee ari apslata un atrasdami tos teefcham par „nedisirdei lechteem“, nopehrl latris few pa stundenim, par 550 lap gabala. Schibds aiseet un pullsteni apstahjas. Pehdej ihpachneest tos gan groſa, krata un brihnas, bet la neeet ta neeet. Pirmddeen abi sawus peepeschi haslimuschoe „Warschawas pullstenus“ nef ahrstet yee Rigaš pullsten-taiftaja. Pehdejais apgalwoja, fa pullsteni efot latris, jo daudi 250 fan mehrti un jo jaunelli orishot latris 180 fan

daudi, 250 tap. webris un ja jaunelis gribot latrs 180 tap
peemalšat, tad winčiš bubschet kos tiltahtu iſlabot, ta ſchee
„warſchawneeki“ eefchot qandrihs tilpat labi, ta „ridſineeki“
Peepildijusēs atkal weža paruna: „Kas lehti pehet — ta
dahrgi ſamalſa“. — x —

Bibstams kawaleers. Weetejd awise „Nischf Westn.“ pastabsta sekoschu notilumu: Schinis deenäs u pasascheeru twailona, lursch brauzis no Peterburgas us Riga atradees ari slarp ziteem zekotajeem tahds jaunelis W. R. lursch Riga esot pašihs ta leels „zaurgahjejs“. Schis jaunstungs bijis tehrpees Riga-Orlas dſelszela eerehna mundeeru un ifdevens sewi par tahlbas dſelszela stajja preelfschneku. Winsch eepasinees us twailona ari ar tahlbu jaunawa un eemantojis ar dascheem maseem pasalpojumee pilnigi winas ustizibu. Kad nu pehz tam jaunawa us zela usnahluje juhyas slimiba, kawaleeris winai tizis preelfschä lai ta wisu sawu nandu, apmehram 100 rublus ta ari selta leetas eelitu tschemodanā, lai ta pa winas slimibas lailu nenolikistu. Jaunawa scho padomu ari pallauſijuse. Peenahlot pee Riga malā, jaunelis bijis ari til laipus nonest no fuga scho tschemodanu — bet dribs ween ar to nosudis! Peemahnita jaunawa nelo launa nedomadama, gaidijuse un galidijuse us wina, samehr tahlbs na slahfescheem pasazijis, ta W. R. ir paſtstams blehdis

Wina tad nu usmellejuse adresi, luru W. R. winai usdewis bet ari tur sawu lawaleeri naw atraduse. Winai nu nefas zits neatlisizis, ta greestees pee polizijas un slepenas polizija agenteem ari isdewees useet un fakert weillo lawaleeri. Naudtas bija paguwis jau istehret, bet zitas mantas tas wehnebijis aiffshahris un tas atdotas atpasat apsagtajai.

Grahmatu galds

Nigas plans, fastahdits no Silina, apgahdats no Altberga. Silina lgs jau pasihstams latweeschu publitsai läbrangs lartografs un ari Nigas plans isdewees deegan glibis un rahda gaifhi Nigas apdshwotos apgalus. Daschus fiblumus gan wajabseja pahrtaisit, jo tagad Nigā schur tulas pahrgrossijees.

No alrſentem.

3. Kāpēc ir Ķīnas eedsīhwotāju skaita?

Pehz geograafislām sinās eedīshwotaju slaitā 19. gadu simtēna puse istaisīja 480—500 milioni zilvēku. Pēhtneeli, uš turu nowehrojumeem schee slaiti atbalstījās, peenehma par mehrauklu aylakhteji sīpri apdīshwotās ostaš pilsehtas un wiķu apkaimēs, bet zaur schahdu mehrauklu feari it dabigi maldijās. Pehdejos gadu desmitos, pehz tam lač Kinas eelschēme weeglāti preeetama un ari preeetamā ir fineeschu valdības sinās, eedīshwotaju slaitis faruzis daudz masaks, jo pascha ihstenajā Kina t. i. 19. prowīzēs neteele peenemits wairat par 360 milijoneem eedīshwotaju, turpretim blakus semēs, lā Mandschurijs, Mongolijs, Austruma-Turlestānd un Tibetā mehds peenemit sahbus 12 milijonus.

Pehtot pakal kineeschu statistikas un walsts rolas grahmataš ir dabuhts pušlihs flaitrs pahrskats, lahti kinas eedſhwotaju flaitrs wehsturigi attibstijees. Tur ir runa par nowehrojumeem un flaitischana atteezotees us nemameem nodolleem un i jadoma, ta tahtu isplatitais eerehdan aparts buhs spehjis gan schini fina par walsti ewahlt pušlihs droschas finas. Pehz scheem nowehrojumeem 711. gadā pehz Kristus toreisejai kinal bijis 48—50 miljoni dwehelu. Rabdi trihs peedewumi starp 1380—1580 gadu swaidas starp 60—65 miljoneem. Ta tad eedſhwotaju flaitrs buhtu pecaudjis tilai foti masā mebra; tomeht jaeweheho ari leelee zilwelu upuri, lahdus prassja 13. gadu simteni mongolu karsch. No 1662—1711 gadam, ta tad fabkotees mandschu dinastijs waldbai, eedſhwotaju flaitrs par jaunu masinajās un swaldas kineeschu statistikas grahmataš wehl tilai no 21 lihs 28 miljoneem. War gan buht, ta schis flaitrs atteezas tilai us nodolkumaskatajeem, jo wezjs lailos kineeschu waldbai bija no swara sinat tilai pehdejos. Tatschu laisi bija toreis ari loti astnaini, jo walsti plōščas pilsonu karsch un miljoneem zilwelu galwas krita teem par upuri, ta la toreis uswaretajis uswaretos bes scheblastibas noslalteja. Pehz tam nahja meera laili un ari walstij tifa veeweenotas deenvidus un reetumu provinžes. Ta tad lahdus 40 gadus wehlašu lahdā kineeschu walsts rolas grahmataš Widus walsts eedſhwotaju flaitrs sihmetis 103 miljoni, 80 gadus wehlaš pēe 1792. gada lauschu flaitischanas 307 miljoni. Pehz lauschu flaitischanas 1812. g. toreisejais 18 provinžes hanabza 360 miljoni, pehz lahma masat droscha nowehrojuma 1844. gadā — 367 miljoni. Luschu flaitrs leelissi pamasinajās attal bresmigajā taipingu dumpi, lursdu ilga no 1851.—1865. g. Tas plōščas taisni wišbeeschati apdīshwotos walsts apgabalos, peemebram Jantselianga upes lejas galā un tillab dumpaneetu leifars, ta ari Pekingas waldbiba uswaretajās pilsehtās un apgabalos laudis bes lahdā isnehmuma nomaitaja, netaupot ne seewas ne behrnus. Dumpim ūkoja sehrgas un bāds. Luschu flaitrs tadehl walsts newairojās un tadeht it loti labi saprotams, ta jaunakee nowehrojumi 1882. g. eedſhwotaju flaitrs usdots tilai 360 milj. t. i. tilpat dauds ta 1812.—1844. g.

i. i. impar valoju tu 1812.-1844. g.
 Avīse „Deutsche Rundschau für Geographie“ M. G. Köhlers wehrtē Kinā gan dauds wairal kauschu. Geweherojot ruhpigi wiſus apstahklus, kas eedſhwotata flaitū Kinā waretu wairot un maſinat, wiſch peenem, la paſchā Kinā to hubb lahdi 380 un blakus semēs 70 miljoni. Is nemot Mandschuriju, zitās blakus semēs schis flaitū bes ſchaubam peenemts par augstu; leelakais tur waretu buht 20 miljonu eedſhwotaju. Tā tad wiſs lopejais lauschu flaitū Kinā par 19 prōwinzem pehz Köhlera ſanahstu uſ 400 milijonu dwehſelu. Schis flaitlis ſalristu ari pilnigi ſopā ar 1897. gada iſdaritu wehretſchanu, pehz kuras paſchā iſtajā Kinā ſanahža 386 miljoni un par wiſu walsti ſopā 402 miljoni eedſhwotaju.

Wisswaial eedfishwotaju pebz 1882. gada lauschu slaitischanas ir schahdām provinzen: Kiangsu — 38 milj., Szetszwana — 35 milj., Ankuni — 34 milj., Schantunga, Honana, Petchili, Hupeh un Tschelianga — no 29—26 milj. Wissmasat eedfishwotaju bija Jinanai un Kweitschou'ai, protti 5,8 un 5,6 milj. Samehrā wissbeeschali apdfishwotas: Kiangsu provinze 332 eedfishwotaji us kvadratkilometri, Anhui — 276 personas, Tschelianga — 259 perf., Petchili — 186 un Schantunga 174 personas. Samehrā wisretali apdfishwotas Kweitschou'ar 32 un Jinana ar 20 eedfishwotajeem us kvadrat-

Gines Juez

Wehdejās deendās tatschu israhdiess, ta wismas lihdī
9. (22.) juliham wehl suhtai Pelsingā bliuschi yee dshibidas
laut nu gan to sangu pulzinsch zaur pastahwigeem kineeschu
usbrukumeem slpri geelis, katuschi ap 60, eewainoli waj
slimi tahdi 150 europeeschti. Amerikani eenehmuschti tahdu
daku uo pilseftas muhreem, zaur so teem ari weenigi bliuse
eespehja, atsargotees yret usbruzejem. Kineeschu waldbia
Pelsingā satrā finā spehlejuse wisai nezeenigu, nelreetnu lomu,
ta rihlojuses ar leelwalstju suhtneezibam sawā finā kā kalis
ar pelli: tās warā buhtu stahwejis zaur spartigu usbrukumu
ar wiſu lora spehlu suhtneezibas pilnigi isposit, to nu ta
naw eedroschinajusēs, bet tomehr peelaiduse, ta volseri un ari
waldbias saldati pastahwigi warejuschi europeeschus shkaleem
usbrukumeem kirknat. Kineeschu nodoms zaur to slaji israh-
diess: lee gribejuschi suhtaus paturet lihdam, ta lai elto-

peeschu lara pulli needroschinatos eet us Pekingu. Pastah-wigi no kineeschu mandarinu puses d'sirdami zauri draudi, la ja eiropeschu lora pulli eschot us Pekingu, tad libds schim wehl ta la soudsejtas fuhtneezibas eschot wijsas boja. No starptautisko tefibu stahwolla statotees protams schahda kineeschu istureschanas — neleetiba, tas tatschu pais par feni sa-protams, la sweschou waldbu fuhtni jaapsargà latra gadijenau, weenalga, lai buhuu meers wai lorsch. Pat turli agralos gadu fintenos sweschus fuhtnus tureja swrehtus, lai pasargatu os no fauschu nlnuma, tad pat lara lajku os mehdsaa eeheetot Konstantinopole septintornu pilii. Kineeschem peeder tas behdigais nopolus, la tee luhlojuschi fuhtnus isleetot par luhlu, lai nodroschinatos pret eiropeschu pogehrejumeem. Schai fina kineeschu wareja jo droschali rihlotees, la te finaja, la eiropeschu paschu humanee eessati nepeelaidis rihlotees ta salot „dois pret dotu“, apgeelinat no fawas puses wisus kineeschu fuhtnus ahrsemes. Ja, pat wehl wairak: to ap-stahlli, la newena leelvalstji kinas naaw peeteiluse faru, bet statijusos us wisu leetu no tahda stahwolla, it la nemeeru un julu zehleji buhuu weenigi dumpeneeli, lureem ar paschu Kinas waldbu naaw nesahda dala, kineeschti luhlojuschi isleetot, lai paschu leelvalstji starpa sehtu nesatizibas sehlyu: tee greefuschees pehz kahrtas pee wisom leelvalstli ar luhgumu deh widutojibas. Leelala data nu os atraidijuse ar aifrahdi-jumu, la wispirms tatschu jaatswabinot fuhtni Pelinga, pirms la warot buht runa no tahlaeem salihgumeem, bet amerilani tatschu bijuschi gatowi usnemtees widutojibu, tiski nu neatraduschi nelur pabalsto. Komehr ta kineeschti no weenas puses wed meera farunas, naaw wehl it nebuht mitejuschees to usbrukumi krititeem, naaw mitejuschees nemeeri Mandschurija, freevu pilsebiu apschaudischana un Mandschurijas disz-zela postischana. Protama leeta, la tahda pahressiba no kree-wijsas puses newareja palist nesodita: freevu lara pulli, furi stahweja us Amura apgabala robesham, kineeschem jau weet-weetam bewuschi sahpigu pamahzibu, cenemti wairak sibasi kineeschu zeetofsnischti, pee sam atrasii tahds duzis jaunus sistemas Krappa leelgabali. Israhdijes, la kineeschti ya dalai gan apgahdajuschees wiglobaem aerotscheem, bet schaut is teem naaw lahgå mahzejuschi; us no eiropeschem aifrahdi-jumem zeetofschneem tatschu powisam nebuhtu bijis eespehjams sarihot surmi, pirms la leelgabali apliuseti. Galwenas Mandschurijas kineeschu postijas, fewischli Aigunas pilsehta pee Amura upes gan wehl kineeschu rolas.

Pa tam pee Tientinas sarihots u ar iau ussahltis lara gabheens us Pelingu, lai atswabinatu suhtaus. Saweenoto lara pulku leelums gan wehl leelas buht nepeeteeloschs schahdam leelam ujnehmumam (libds 15. julijam hjsuchi Tientina tisai lahti 17,000 leelwalsiju saldati), tomehr tagad jau waj ildeenas seftas pee Talu lara pulki malä, ta par pabalstu un muguras nodroschinaishanas naw lo baidites. Un ja jau 8000 eiropeeschi spehja ar joni eement Tientinas apzeetinajumus, kuroc, ta tagad israbdijees, atraduschees pahri par 300, pa leelakoi dafat jaunas sistemas lelgabali, tad domajams, ta ar 30,000 ar i peetits, lai eetu us preelschu un eementu Pelingu. Kineeschu lara spehla pretestibas spehja jau nu wisai leela nebuhs. Ari pee Tientinas tatschu jau zihnijsas wißlabalee kineeschu lara pulki un ja ar i eiropeeschi pee usbrukuma saudeja 800 wihrus, tad schahds saudejums tatschu eewehrojt leelos gruhtumus, lahti jahaher war pee zeetolschau sturmehschanas, naw usslatams par pahral leelu. Paschualik gan ar teek finois, ta japanu preelschu, usduhruschers us lahdru siipru kineeschu posiziju un tiluschi atshti ar 150 wihru leelu saudejumu. Schahdi neparedseti slarpagadienie jau nu droshchi wehl oflahrtosees turpmalä saweenoto lara pulku zekojumä, sewischki ar i tapehz, ta leelwalsiju pulleem naw lopejas wadibas, bet latris pulli ta salot rihlojas us sawu rolu. Teek gan waj ildeenas noturetas lopejas lara pulku loman-dantu konferenzen, turas teek pahrrunati wajadsigee usah-mumi, bet ar nolehmumu ispildishanu ne satreis eet til gludi. Viijuschas ar i wairalsahrt runas par to, eejezt lopeju wirksomandantu, bet schahds noluhts fewischki ais anglu greif-ridibas naw isdeweess: ta ta freewu lara pulku pee Tientinas wairal ta jebluru zitu eiropeeschi lara pulku, tad buhtu hijis wißbabigali, ta freewu lara spehla komandanis buhtu eejezs par wirksomandantu, bet angli to neweblejuschees un team leelas peflebjuschees amerilani. Schimbrihscham marschë saweenoto pulli gar abeem Peijo upes kraasteem us avgschu, freewu pulki labaja, japanu freefaja puše. Pee Peijo upes jaturas tapehz, ta weenigi pa scho upi eespehjams peegahdat pahrtisu un dabuht dseramu uhdensi. Zaur to gan zefch is-nahl labu teesu garals, nela ja saweenotee dotos taifni pa semes zetu us Pelingu. Bet weenlahrt zefu, turus waretu fault par zefleem, tissab la nemos naw, oflahrt wiſa Peijo apgabala akas nelahdsigk, fabis un newefeligk uhdens, turu newar i nowahrilitu lahga baudit. Domä, ta peetitschot 8 deenas, lai saweenoto pulli noſtaigatu 120—150 werstes garo zeta gabalu un zeta salautu prefim slahwoſchos kineeschu barus. Webz daschäm finam gan kineeschti esot usmetuschti puszelä siiprus apzeetinajumus, kuri wareſhot warbuht ilgali uslaret eiropeeschi pullus. Katra fina nahlamä nedeku dse-desim par interesanteem atgadijeneem no lara lausa.

Anglu-buhru Farsch.

Pehdejā laikā lara laime aksal leelas buht masleet mai-nijses angleem par labu. Israhdijs, sa taatschu bubru somandants Prinslo padeweess angkeem, tikai nu padewusches buhru nav bijuschi 5000, sa anglu telegramas eesahlot suoja, het tikai 986 ar weenu leelgabalu. Robertiss s̄ho no-tikumu pasinojis, gan pēbilst, sa daschi buhru wadoni dewuschees attahlaos Transvalas salnos un lautrejotees nahst un padotees, bei isslaidrojoi, sa schee neeshot aksarigi no Prinslo, tapebz Robertiss devis generalam Henteram pawehli, usnemt tahtat lara darbibu un pasinot Prinslo, sa tas tayfchot barits personigi atbildigs par to, la wi si pee ta lara pulka arrodoschees leel-gabali tiktu angkeem isdoti. Schahda usstah-schanas nu ir pavism nedzirdet, nepeedsihwota nelauniba no anglu puves, sa war eenaidneelu wadoni datit atbildegu par to, sa tas pirms padoschanas wehl luhslojis glahbt, kas mas ween bija glahbjams? Ja tas buhti isinrejees zitadi, tad jau tahts buhti usflatams par sawas tautas nodeweju. Bet tur palikuschi iswezigalee buhru wadoni, De Wets un

Vota ar saweem pulleem, paleek wehl neissaidrots; bet ta sa tee tatschu angleem pasprulufchi, tad pehdejee wehl war peedfisbrot daudsus nepatihsamus pahrsteigumus, fewischli no De Weta yuses, los jau pahris mehneshus ta salot wasajis pee deguna 50.000 wihrū leelus anglu lara pullus, fur tam pascham bijusti til lahdī pahri tuhfsosch wihrū. Ari par pascha Robertsa weissmi pret Vota lara pulleem finas runā weena otai pretim, Robertss gan sinoja, sa buhri allahpuschees no Middelburgas, bet pehz dascham wehlokam finam no buhru draudfigas yuses pehzgalā pats Robertss bijis pessesis allahptees us Pretoriju, ta la ta lara pulsi bijuschti pahral nogurdinati gatos gahjeenos pee truhzegas pahrtisas. Ra anglu pulku pahrtila wisai truhziga, to weenbalfigi ap-leezina wisi anglu lara lorespondenti. Eemeslis sche pa dafai tas, sa tee tiluschi djshti ahtri us preelschu, pirms sa dselszelij bijuschti peeteekoschi fataisiti, bet ari wehlok buhri allasch atsal ispositijsuchi tillo sa fataisitos dselszelus un atnehmujschi angleem provijanta peewedumus.

Italijas karalis Umberts I. †. Nesen telegraiss atnesa schausmigo wehsti par karala Umberta I. nahwi. Anar- kisma sehrga schim brunneezigam waldneekam atnesuse abtru nahwi. Pehdejos gados no anarkistu nahwes ribleem scitu- schas jau wairal augsti stabwoschus personas: 1896. g. fran- tschu presidens Sadi Carnó un pagahjuschā gadā austreeeschu kelsareene Elisabete. Katrā sind anarkisti ir bibstama, no- seedfiga fanatiku fuga, tura latrai walstij wiiseem spehleem, japaadarā nelaitiga.

Karalis Umberts dijimis 14. marītā 1844. gadā Turinā, tā toreisejā Sardinijas trona mantneela Wiltora Emanuela dehls. 1848. un 1849. g. vehtra, kas izzehla ar Italijs tautisku lusību, lusību pehž aizvabīnaschandas no svešwaldibas, malsaja ta tehwa tehwam Karlim Albertam troni. Pehdejais bija slahjees tautiskās lusības preelschgalā un luhloja padībū austreeschus iš Italijs, bet tika no pehdejeem smagi faulats Konstančas un Navaras laujās un pēcpečīgs atteikties no trona. Gruhtos apstahlītos usnēhmīs ta dehls Wiltors Emanuels 1849. g. waldību. Wiltoram Emanuelam ussmādiņa bagatīgā mehrā laimes faulite. 1852. g. Italijs tautas svabādības deht ussakta ar Austriju kāru toreisejās frantschu leisars Napoleons III. Frantschi kopā ar sardīneeschēem šķoreis falahva austreeschus Madschenas Solferinas laujā, tā ka tee steigschus dereja meeru un atstāja Lombar dijas provinci Sardinijas molītii. Reisi ar to zehsdā mairaf

dijs prowingi Sardinijas valstij. Reje ar to zehlas wairat masās italeeschu walstinas luslība pret waldneekem, tas pahraf turejās us Austrrijas puji, tīla padisīti Toskanas leelherzogs, Madenas un Parmas herzogi un peeweenota pee Italijs pat lahma data „basnizas walsts”. 1861. g. Garibaldis ar 1000 koreiweem aibrauga us Siziliju aplarot toreisejo tautai naidigo Neapoles waldbu — pehz mas mehnescuem Sardinijai bija peeweenota loschā Neapoles walsts un Garibaldis dījho tablak tautas peemīnā lä teiksmains waronis. 1866. g. karū pret Austriju gan italeeschi tīla salauti no austreescheem, bet pruschi salahwa austreeschus un italeescheem krita rokas Venezija. 1870. g. beidsot atnesa Italijsi Romas pilsehtu, ar kuru Italijs weensba bija noslehgja. Umberto no pat sohkuma bija azu leezineels un wehlak ari waronigs dalibneels pee Italijs weenibas isjelfschands. 1878. g. tas sanehma pehz tehwa nahwes loschu mantojumu; no neelelas Sardinijas walstinas ar 4 milj. eedsihwotajeem bija iszehlusēs leelwalsts, Italijs karala walsts, loschala Wīdus juheas aplahrtnes seme, 5400 kvadratjuhdses leela ar 30 milj. eedsihwotajeem. Umberto Italijs plaschibū wairis naw wairojis, ja neeeslaita nelatmigos koloniju usnehnumus Afrīka Eritrejā, kuri beiguschees ar Italijs peelsahpschanos. 1881. gadā Umberto peeslebjees no Bismarck dibinatai, wehlak lä nofaultai treissabeedribai slarp Austriju, Italijs un Wahgiju. Pehdejos gados Italijs ollasch waldbis truhlums, zaur ko zehluschees 1898. g. lauschu nemeeri Seemet-Italijs. Wehl pee pehdejam wehleschanam balsu wairumu Seemet-Italijs dabujuschi republikant un galejā kreisā. Tur tad ar leelas ifperinajuschees dašchadi nemeerigi gari, no kureem weens nebaidijees kertees pee schaufmīga noseeguma, karala slepkavibas.

Tagadejais jaunais Italijas karalis Viktors Emanuels II. waj III. (slaitot pehz Sardinijas waj wifas Italijas) dīsimis 1869. g. un apprezejees ar iahdu Melnkalnes kaasa meitu. Behru teem now un tronamanteneels paleek ta brahlens Aostas hercogs, kas arī dīsimis 1869. g.

Italija. Italijas jaunais karalis Wiktors Emanuels III. dīsimis 11. novembrī 1869. gada Neapole, kur winsch schuhpuli libdī dabuja Neapoles printscha wahrdū. Pēbz sava tehva tehva nahwes, kura wahrdū winsch nes, jaunais prinjis Iuwa 6. janvarī 1878. gada par kronprinzi. 1896. gada 24. oktobrī kronprinjis salauļojās ar Melnlaines prinzesi Heleni. Vīrmais, kas nahza uš schahdas saweenibas domam, bija Frantsesko Kārispi, kuresh ari weda galā winsas sarunas un eekahrtoja printscha un prinzeses satilschanos Wenezijā un Maſlawā. Kad prinze bija pahrgājuſe latotu tizibā, tīla minetā deenā noswinetas kahsas. Italijas karala aprindās zauri ſcho laulību zereja Savojas namam peewest jaunas afinis, bet lihds ſchim zeribas wehl naw peepildiņusčas, kaut gan laulība zitadi ir weena no laimigakām. Lā kronprinziem Wiktoram Emanuelam bija iſdewiba apmellet waj winsas Ēiropas galwas pilſehtas; lā Italijas preefedstāhwim tam bija jaerodas Maſlawā uš mubu ūkisara ūkoneschanu, Peterburgā uš ūkisara Aleksandra III. bohrem, Berline uš wahžu kronprintscha pilngadibas svehtleem, Stolholmā uš karala valdibas jubileju, Londonā uš Wiktoriajs 60. dīsimstamo deenu. Winsch ir ari leels dabas draugs un Alpus pasihst smalts jo smalli. Zelojis winsch ari dauds, diivreis pat apmellejis Nordlapu. Monetas winsch krabi ar tābdu laiſlibu, la pat bes atlaujas winsch brauzis no Italijas uš Parīzi waj Briseli, lai waretu nepasihsts buht llaht pēc lahdas monetu uhtrupes. Wina monetu krabumi pederot pēc wiſleelakeem paſaulē. Bet ūldats winsch naw un to winsch ari nemas neleeds. Savā tuvalā apšahrtne winsch ir labi ceredsets, bet pate tauta winu pasihst masat, jo winam truhst sava tehva zehla ūlata un droščas uſtahšchanas un dahwanas, ar jeb kuriu ūvabadi iſrunatees un ūwru wehrību peegreest ari wiſneezigala intereseem.

Wahzija. Preelsch daschām deenam nomiris Koburgas-Gotas herzogs Alfreðs. Herzogs anglu faraleenes Wiltorijos otris dehls un-bija prezejēes ar leelknāji Mariju Alefandrownu, Kreewijas keisara Alekšandra II. meitu. Herzogs ušlāhpis us Salschu-Koburgas walsis trona pebz sawa tehma brahla nahwes 1893. g. Dīmis tas bija 1844. g. Herzoga pahra weenigais dehls Alfreðs jau gadu eepreelschu miris. Paleek wehl 4 meitas, no turām wezāla apprezeta ar Rumanijas trona manteneelu Ģerardinantu, otra ar Hessenes leelherzogu.

Franzija. Gluschi negaidot islaistas par vehles par pahrgroßbam frantschu lara spēkla pahrvaldibā. Daudz gan jau runaja par šīm pahrgroßbam, bet neveens tās negaidīja tik atbri pēcpildamees. André wišpirms atzebla savu preeskāgabjeja Galīse nolehmumu, la par lara augstās padomes lozelieem war buht tilai korpusa komandeeri. André pastādroja, la šīs nolehmums waldbi par daudz aprobešojoja, jo preeskā minetās padomes winai neatlestat nelahda leela išwehle starp korpusa komandeereem, kāpēc minetā padomē wajagot waret eezelt ari generalus. Un peh tam tad ari tublīt eezehla par lara augstās padomes lozelki generali Negrijē, kuru Galīse bija attāhdinājis no korpusa komandeera amata. Bitti tāchetri korpusu komandeeri pēslaitīti reserwai, bet patureti par padomes lozelieem. Generalisimus paleek Brischērs, bet wina weetā par Parises generalgubernatoru eezelts generals Florentens. Viņas fābīs pahrgroßbas leejina, la starp abām waldbas grupam notizis išlīhgumi. Sozialisti un radikali gan sākendē par generali Negrijē eezelschanu, tamehr nazionalisti bes Negrijē webletos atlal deenestā redset ari generali Burlindenu. Ministru organi apgalwo, la Negrijē eezelts weenigi wina treetnās ušweschanās debt pa atriskinājumu. Jaunā lara padome, sem generaļa Florentena preeskāsēbdes nospreeda atlaist majoru Ģesterhaſiju. Florentens ari bija tas, kas pa Tora behrem nelahvās no Derulēda pawestees us multibam; generalis frantschu-pruschu lara tila roķā eewainots, no 1898. g. bija Parises apzeitināta lehgera komandetajs un slaita tagad 64 gadus.

— Ustrauzschu sensazjäs notilumu schowasar naw
truhlumis. Notizis teescham Parise atentats us Persjäss
schachu. Ussbruzejs schoreis franzüs, schahwüs ar reiwolweri,
bet par laimi netrakhpijis. Pats schachs islizees foti meetigis
un palihdsejis polizijai apzeetinat noseedsneefu. Tomehr ne-
paredsetais gadijums leelas us to darijis satrizinoschu
eespaidu, dsirdams, ka tas atteizees no tahlala Eiropas
zelojuma, schehlojees, ka tahdas leetas (atentata) schis pe-
ziwiliseteem eiropeschueem nebujis sagaidijis. Ir jau ati
teescham lo noslumt un launetees. Leelas waj iszehlusis
tibrä usbrukumu-noseegumu sehrga, kura saträ sinä jaaplate
wisu stingraseem lihdseleem.

Teesleetha nodata.

Launkahrtiga subdsiba. Rigaš-Walmeeras meer-
teesneschu sapulze nupat isspreeda kasazijas lahtibā schabdi
wifai eewehrojamu prahwu:

Rīgas aprīki, Sehjas pagastā vīshwojofchs semneels Martinš Jansons gribēja nopirkti no sāwa laimina, Libba Blānkveina wepri, par kuru tas pārsta 15 rbt. Šo zenu Jansons bija gataws ari malsat, bet tikai wehlak un tūtā wepra ihpaschneels ar to nebija meerā, bet gribēja tuhlin flaidru naudu, tad no wekala nelas neisnahā un pīzzejam wajadseja sapihluscam braukt us mahjam. Neilgi pehz tam Blānkveins sāwu wepri pahidewa zītam laiminam un Jansons, dabujis to finat, sapihla wehl wairāl pret Blānkveinu un eesahla domat us atreebschanos. Bet zīlwels, tad tas grib atreebtees un it pilns nilnuma, beeschi ween leras pīz tahdeem lihdselteem, kas var kaitet pāscham atreebejam wairāl nela wina pītineelam un tā tas notiķa ari schoreis. Jansons, kursch, lā to tuhlin pīfīshmeism, bija eewehelets par kandidatu us pagasta teesas lozella amatu, issuhdseja sāwu laiminu Blānkveinu pīc pagasta teesas par krāhpīchanu, jo pāhrdodams zītam to pāschu wepri, kuru winsch, suhdsetajs, jau bija no ta pīzīs, Blānkveins efot padarījis winam saudejumus par 4 rubkiem. Kahdas deenas wehlak pehz šīs suhdības eesneigfīchanas un eekam ta wehl bija nahluks ijspreeschanā, Jansons gan bija apdomajees un eesneedsa pagasta teesai rakstu, kura winsch atfazījas no sāwas suhdības tadeht, ta Blānkveins efot winsam samalsfajis saudejumus, bet leeta wairs nebija apturama un tai bija janakl ismellefīchanā. Te nu zaur leezineelu isslauschīnaschanu pilnīgi apsliprinājās, ta suhdībai naw it nelahda pamata un ta suhdsetajs ari sāvā atteikfīchanas rakstā no suhdības bija nedvis nepateesu isskaldrojumu, atteigotees us notikuscho labprātīgo isslihgīchanu ar apsuhdseto, jo pehdejs tam nelahdas atlīhdības nebija malsfajis, kas, protams, ari newareja notiķtadeht, ta tas nelahdu krāhpīchanu nebija isdarījis. Pagasta teesa, finams, attītais no ja apfuhdīseto, bet turtlahti atfīhdama, ta suhdība bijuse kaunprātīga, ko atsīht apsuhdsetais gan nebija pīeprafījis, nolehma pate no sevis fauli suhdsetaju Jansonu pīc atbildības, un, pamatodamees us pagasta teesa spīreschamo sōdu ustawa 1096. un 1074. panteem un Widsemes semineelu likumu 1860. panta, noteesaja winu ari tuhlin us 20. ri hīkīch u zīrtēneam.

Uz suhdssetaja Jansona pahrsuhdsibū leeta nahza vīreisejā ismellefchanā Rīgas aprinka 1. eezirkla jemneeku vīrs-teeša, lura, atsīhdama, ja Jansona melu suhdsiba pret Blankveinu nesihmejas vis us lahdū pahrlahpumu pret polizijas noteikumeeem, bet us kriminalistu noseegumu, un ja tadehk pagastā teesa nepareisi isletojuše mineto fodu noteikumu 1096. panta 1. daļu, bet vajadsejis pamatotēs us ta pascha panta 2. daļu, nolehma, apstiprinot pagasta teesas spreedumu zītās datās, Jansonam pēspresto mēešas fodu atzelt un saßlānā ar 1096. p. 2. d. par Jansona noseegumu, ja tas zehlis launprahīgu suhdsibū, pasinot peenabīgajam teesas ismellefjam. Scho spreedumu Jansons atlai pahrsuhdsieja lašazijas lahtībā us Rīgas-Walmeeras meerteefneču sapulzi, lura no sawas pušes atsina, ja naw peeteeloscha pamata atsīht Jansona suhdsibū pret Blankveinu par launprahīgu un tadehk nolehma vīrsteesas spreedumu fakts atzīt, bet visas pahrejas datās at P.P.

